

per la seva qualitat de Biblioteca patrimonial i de recerca, després de les conferències del **Centenari de Gilbert Durand** de la tardor, realitzades a les universitats i institucions catalanes, sigui un dels nuclis principals que impulsin i formin part d'un futur **Centre de Recerca de l'Imaginari a Catalunya**. És a dir, que la **Biblioteca de Catalunya** sigui, una vegada més, un impulsor i suport logístic per a la recerca.

Podem establir, doncs, una comparació similar, i positiva, entre **els C.R.I.** (Centre de Recherche de l'Imaginaire) i **les biblioteques** (tallers i eines de treball de la cultura i de la recerca), que avui conformen el sistema bibliotecari català.

Eugeni d'Ors i Gilbert Durand, a més a més de canalitzar les necessitats de la recerca i de l'educació, amb la cristallització d'una infraestructura administrativa sòlida com són les eines "biblioteques-CRI", coincideixen, si no ben bé en el seu temps viscut, sí en la valoració del llegat històric universal, el discurs, el pensament, en mètodes similars, en qüestions teòriques i estètiques com l'estudi de la història, el Barroc, la valoració de la Tradició europea i de la cultura portuguesa.

El mite és el fil conductor de la recerca durandiana, aplicat a l'anàlisi personal i social. Amb el suport pluridisciplinari de la Ciència i l'estudi estructural de les imatges Gilbert Durand va desenvolupar els mètodes de la Mitocrítica, Mitoanàlisi, Mitodologia entre d'altres

Aquesta trobada només pretén recuperar i exposar unes dades històriques, desconegudes, oblidades o poc estudiades que relacionen aquests dos gegants de la cultura europea del segle XX. I, a la vegada, proposar possibles treballs de recerca innovadors.

Per aquest motiu, per valorar la cultura catalana i a fi de difondre-la, es presenten aquestes informacions sobre Eugeni d'Ors, que va consolidar una xarxa i sistema de biblioteques catalanes, encara avui existents, i també amb una obra pròpia cultural internacional, coneguda i citada per Gilbert Durand, els seus deixebles, i estudiosos d'arreu del món. Gilbert Durand va aportar diversos mètodes per a estudiar l'ésser humà, les societats i les cultures.

A mesura que ens hem endinsat en la investigació, fruit d'una curiositat i intuïció, hem anat trobant uns fils que es relacionen i s'enllacen com l'ADN entre la cultura catalana i l'època d'Eugeni d'Ors, amb l'obra pròpia i el llegat acadèmic deixat per Gilbert Durand.

Trobareu més informació a la Bibliografia. Intentarem donar una breu síntesi biogràfica personal i acadèmica de Gilbert Durand, a la vegada que l'estat actual de les principals recerques existents sobre ell, recollides gràcies a les diverses institucions.

Gilbert Durand va néixer a Chambèri (Chambèri, en savoia; Chambéry, en francès), Savoia, el dia 1 de maig de 1921.

La seva vida personal i cívica en la seva joventut, està envoltada ja d'un mític i real heroisme. Fou un resistent durant la Segona Guerra Mundial, salvant moltes vides humanes, i ja emèrit, abans de la seva mort, el 7 de desembre de 2012, va ser condecorat pels governs de França i d'Israel. Ell mateix explica als *Cahiers de l'Herne*, dedicats a Henry Corbin, que l'impacte d'aquesta tragèdia europea va ser un motiu més per cercar nous camins científics i humanístics. Després d'uns brillants estudis universitaris, amb mestres prestigiosos, com Gaston Bachelard, va ocupar progressivament les càtedres de Filosofia a les universitats de Chambèri i Grenoble, on es va jubilar.

Ell mateix ho explica així:

«En sortir del túnel de la nit i boira de la darrera Guerra Mundial, cap il·lusió filosòfica podia subsistir en el jove agregat de filosofia, antic oficial de la Resistència que jo era aleshores.

»Tots els sistemes filosòfics del vell occident fratricida estaven en fallida.

»Només els nihilismes existencialistes, després estructuralistes llançaven els seus focs desesperats o insignificants.

»Cap als anys cinquanta, escoltava atentament els cursos de Gaston Bachelard pensant en una rehabilitació del pensament occidental en fallida.

»*Apostant per la imaginació creadora i els seus continguts poètics concrets.*

Fallida de la raó clàssica, descobriment de la poètica, aquest era en el fons, el missatge de Gaston Bachelard».

I aquí va començar la seva aventura i obra, apostant per la imatge...

Françoise Bonardel i **Ana Taís** expliquen, en dos articles diferents, com: *Gilbert Durand, le montagnard qui a défié la rive gauche de la Seine*, foren difícils els seus principis.

De tot el corpus de la seva **obra**, cal remarcar dues vessants acadèmiques.

En primer lloc, la seva obra filosòfica i antropològica, molt creativa, dona pas l'any 1960, a la publicació de ***Les Structures anthropologiques de l'Imaginaire***, que és una eina bàsica del seu mètode.

En segon lloc, amb l'ajuda del seus col·legues i col·laboradors, crea laboratoris i tallers d'investigació complementaris que són els **C.R.I. (Centre de Recherche de l'Imaginaire)** vinculats a les Universitats, o amb el suport d'investigadors aïllats. D'aquesta manera es va assolir una sòlida infraestructura administrativa de recerca que ha permès la continuació i pervivència de la seva obra i pensament.

Gilbert Durand va fundar el **C.R.I. de Grenoble** l'any 1966 amb el suport de Léon Cellier i Paul Deschamps. René Alleau ho explica a la publicació *Science des Symboles*.

Posteriorment, el seu col·lega **Jean-Jacques Wunenburger**, des de l'Association pour la Recherche sur l'Image i el Centre Gaston Bachelard, de Dijon, van iniciar la publicació d'un *Bulletin de Recherches sur l'Imaginaire*, en suport paper, que va servir d'eina valuosa de comunicació entre els diversos C.R.I.-tallers nascuts, que anualment hi van anar publicant les seves recerques.

L'any 2012 el **C.R.I.2i de la Universitat de Cluj-Napoca** va prendre el relleu generacional internacionalment, sota la direcció de **Corin Braga**.

El passat octubre de 2020, Corin Braga va proposar al congrés de Cluj, que s'intensifiqués la difusió del *Bulletin de Liaison*, una eina de treball intel·lectual, i

que s'estimuli la recerca internacionalment, a més a més de la recerca en equip, amb la possible promoció i inclusió dels investigadors aïllats al *Bulletin*. També es va parlar en aquest congrés de fer una recerca en equips sobre la capitalització dels coneixements i de la cultura.

PRIMER NEXE TROBAT: les biblioteques i els C.R.I.

Podem i volem establir una comparació similar d'eines útils per a la recerca. La xarxa de biblioteques populars proposades ja per Francesc Xavier Montanyà i realitzades amb èxit per Eugeni d'Ors i els C.R.I. (laboratoris d'investigació i innovació).

La creació d'un **sistema cartesià bibliotecari a Catalunya** a principi Segle XX (Biblioteca de Catalunya, Escola de Bibliotecàries, Biblioteques Populars), va permetre l'accés a la cultura i a la recerca en tot el territori català. Un sistema incipient aleshores, que s'ha mantingut i desenvolupat amb èxit fins als nostres dies pel seu sòlid disseny professional i també vocacional del personal bibliotecari. Aquest sistema bibliotecari català és avui patrimoni i riquesa educacional. Les xarxes socials en són una eina més.

A més dels C.R.I., després de la mort de Gilbert Durand el desembre de 2012, es va constituir l'Association des Amis de Gilbert Durand, amb seu a Novéry-Moye, a l'Alta Savoia. Chaoying Durand-Sun i Jean-Jacques Wunenburger en són els màxims responsables. El seu web és un valuós butlletí d'estudis durandians que ofereix dades biogràfiques, la seva bibliografia completa per ordre cronològic (ja publicada anteriorment a *Champs de l'Imaginaire*, per Danièle Chauvin, a Grenoble el 2018), i també informacions sobre els estudis recents o retrospectius seleccionats.

SEGON NEXE TROBAT: Pontigny / Cerisy-la-Salle

Abans de donar pas a l'enumeració dels principals mètodes usats per Gilbert Durand, que ens detallarà Maria Carreira, cal dir que Eugeni d'Ors i Gilbert Durand van conèixer i gaudir del pulmó intel·lectual mundial que fou **Pontigny**, des

del 1910, un cercle d'estudis avançats pel seu temps, continuat per **Cerisy-la-Salle** a partir del 1952.

En el cas de Gilbert Durand, la influència de Pontigny, li arribà a través del seu mestre Gaston Bachelard i la publicació francesa de l'obra *Du Baroque*, d'Eugeni d'Ors.

Jordi Cerdà, en un congrés l'any 1999, ja parlava del Cercle de l'Abadia cistercenca de Pontigny (Borgonya), d'Eugeni d'Ors i de Portugal.

Xavier Pla, en un article del desembre de 2020 diu que no se sap com Eugeni d'Ors va connectar amb el Cercle de Pontigny, on Paul Desjardins (1859-1940) va iniciar aquestes trobades l'any 1910.

Després del cas Dreyfus, aquest mecenes havia adquirit, l'any 1906, l'Abadia cistercenca de Pontigny, a la Borgonya, com a punt de trobada per dialogar-hi amb llibertat d'esperit, endut possiblement per una intuïció de les mancances i problemes de l'època. La Gran Guerra (1914) confirmà la necessitat d'uns espais de diàleg europeus i universals.

De 1910 a 1913, i després, de 1922 a 1939, va proposar 70 dècades sobre temes diversos com: el sentiment de justícia, la vida obrera, el dret dels pobles, l'educació i el treball, la mística i la raó, el mal, la filosofia i també la literatura.

La Segona Guerra Mundial i la seva mort el 1940 van ser la causa de la desaparició del Cercle de Pontigny.

La seva filla, Anne Heurgon-Desjardins (1899-1977), de 1947 a 1952, va voler continuar el projecte del seu pare, a l'Abadia de Royaumont, programant-hi una quinzena de dècades. Posteriorment el 1952, però, va heretar i habilitar l'actual Cerisy-la-Salle (Normandia), on inicià unes trobades internacionals, representant el mateix esperit del Cercle de Pontigny. El 1952 es constitueix l'Association des Amis Pontigny-Cerisy (AAPC), que ha impartit cursos, col·loquis, congressos i trobades fins al moment present.

De 1952 a 2004 el Centre Culturel International de Cerisy va acollir més de 500 col·loquis. Avui, encara segueix vigent.

Tornem a Eugeni d'Ors...

Del 6 al 16 d'agost de 1931 es van pronunciar a Pontigny una sèrie de conferències sobre el tema: *Sur le baroque et sur l'irréductible diversité du goût, suivant les peuples et suivant les époques*. **Paul Desjardins** havia invitat a Eugeni d'Ors a fer-hi una comunicació. Es va publicar el 1935, a la NRF, (*Nouvelle Revue Française*) en el capítol intitulat "La Querelle du baroque à Pontigny".

No cal dir que els assistents a les Trobades constituïen l'elit intel·lectual del seu temps. Citem només Gaston Bachelard, Carl Gustav Jung, Henry Corbin.

El gran èxit de Pontigny fou paral·lel a la creació posterior del **cercle d'Eranos**, a Ascona (Ticino, Suïssa).

Aquí, per seguir el fil dels esdeveniments, hem de fer una breu digressió i parlar de la creació del cercle d'Eranos, fundat l'any 1933 per Olga Fröbe-Kapteyn (1881-1962). Eranos fou una àgora per aproximar els intel·lectuals entre Orient i Occident. S'havia començat a parlar de la decadència d'Occident. Malgrat la Segona Guerra Mundial, va continuar la seva tasca després. Henri Corbin va introduir Gilbert Durand en aquest espai de reflexió i pensament avançat i conciliador.

Insistim en la consulta de la bibliografia de Gilbert Durand, on consten tots els articles que ell hi va anar presentant, publicats per la Fundació d'Eranos, als seus anuaris. (Trobareu les dades a la seva bibliografia citada.)

El públic francès disposa, a més a més, d'una selecció editada per Michel Maffesoli. El públic espanyol disposa d'una edició seleccionada d'articles publicada en castellà per Alain Verjat, per l'editorial Siruela.

La revista *Anthropos* va publicar, l'any 1994, *El Círculo de Eranos. Una hermenèutica simbólica del sentido* en dos números monogràfics, essent director Ramon Gabarrós. La mateixa editorial Anthropos va publicar obres dels intel·lectuals assistents a les trobades d'Eranos en col·leccions dirigides per Andrés Ortiz-Osés i el seu equip.

Per a **més informacions** sobre Gilbert Durand i cercles d'intel·lectuals cal consultar: *De quelques expériences collectives d'étude et d'échange intellectuelles, métaphysiques et spirituelles au xx siècle* d'Eric Coulou.

Remarquem la Universitat Saint-Jean de Jerusalem, amb els seus *Cahiers* (quaderns), i també la revista *Cahiers Internationales de Symbolisme*.

Dins del camp creatiu de ficció i lúdic podem citar que amb Claudine Glot i Philippe Le Guillou, el 1988, Gilbert Durand va fundar a Rennes, el Centre de l'Imaginaire Arthurien, a la *forêt de Pempont*, (Paimpont en francès) Brocelianda, Bretanya, avui, al castell de Comper.

L'estiu de 1978 el professor **Alain Verjat**, de Barcelona, assabentat del col·loqui sobre Jules Verne, va assistir a Cerisy-la-Salle. Fou aquí on va conèixer Simone Vierne, aleshores vinculada a Gilbert Durand i al C.R.I. de Grenoble. Les discussions d'aquest col·loqui es poden consultar a la xarxa. Posteriorment, Gilbert Durand i Simone Vierne van nomenar Alain Verjat delegat del C.R.I. de Grenoble, per difondre l'obra i mètodes de Gilbert Durand per totes les universitats catalanes i espanyoles.

Aquest **fil Pontigny / Cerisy** és una prova més dels nexes que existeixen entre diversos espais culturals, i que uneixen intel·lectuals de diferents generacions, com ara Eugeni d'Ors i Gilbert Durand. No cal dir que el professor Alain Verjat dedicà molts anys a promoure el coneixement dels mètodes durandians. L'any 1984 va crear el G.R.I.M. (Grup de Recerca de l'Imaginari i Mitocrítica).

Gilbert Durand va assistir al Col·loqui Internacional sobre els Valors Heurístics d'Hermes, a la Universitat de Barcelona, l'any 1985. El professor Alain Verjat va difondre Gilbert Durand per tota la geografia peninsular, en contactes acadèmics i personals.

El contacte i comunicació d'Alain Verjat amb els C.R.I. francesos i el B.R.I. (Barcelona Recerca de l'Imaginari) fou constant fins a la seva mort (2019).

TERCER NEXE TROBAT: revisió de la Civilització

Els dos erudits estudien i revisen la història de la Cultura. Utilitzen uns trams històrics i cíclics, relacionats amb els mites i arquetips universals. En el cas d'Eugeni d'Ors, cal citar obres com ara *La ciencia de la cultura*, *Lo Barroco* i d'altres. Aquestes energies que dominen el món, la vida i la història són, entre d'altres, els eons. Construeix així un autèntica teoria filosòfica, vinculada amb d'altres historiadors contemporanis seus.

En el cas de Gilbert Durand, i basant-se en mètodes propis ja consolidats, com són la **mitocrítica** i la **mitoanàlisi** que componen la **mitodologia**, revisa bona part de la història de la humanitat, sense oblidar-se de Ramon Llull.

La **potamologia** i la fluctuació de les “**conques semàntiques**”, són una imatge explicativa de la mitoanàlisi. Estableix uns períodes de temps, fonamentats en diferents cicles de la vida humana i cultural, relacionats amb mites primordials. El seu model és el cicle natural hidrològic de les aigües dels rius, amb els seus afluents, les seves ribes, riuades, els seus escolaments subterranis, la seva reaparició a l'exterior i les seves desembocadures i deltes, evaporacions, condensacions, neus, pluges, que nodreixen de nou els rius. I el cicle cíclic es repeteix com una roda. L'aigua i els mites es barregen en el temps i en l'espai, i es fan visibles dominant l'època o romanen latents, ocults, per reaparèixer al cap d'un temps. Com el riu Guadiana.

Aquest mètode de les **conques semàntiques** és aplicable per a revisar períodes culturals de la història de Catalunya, especialment pel que fa als segles XIX i XX. El llindar d'ambdós segles, amb els moviments culturals del Modernisme i el Noucentisme, és clau per al naixement, la creació i el desenvolupament del sistema bibliotecari de Catalunya, contemporani de grans avenços polítics i socials d'estabilitat com és la Mancomunitat de Catalunya del 1914.

Eugeni d'Ors va ser un dels protagonistes d'aquesta etapa inicial i fructífera de la creació de biblioteques a principis del segle XX. Unes institucions de cultura, unes eines, uns equipaments que han perdurat fins als nostres dies.

Fins aquí les línies bàsiques d'un treball de recerca que roman per dur-se a terme en equip.

RECEPCIÓ DE GILBERT DURAND A CATALUNYA I ESPANYA

Pel que fa a la recepció de Gilbert Durand a Espanya, cal dir que hem trobat, gràcies a Jaime D. Parra, que va ser citat per primera vegada per Juan-Eduardo Cirlot, l'any 1962.

Biblioteca mitològica de Can Travé. Fou recopilada per Frederic Travé, traspassat el 1982. Posteriorment, el 1997, la col·lecció fou adquirida per la Biblioteca de Catalunya pel director Dr. Manuel Jorba. Hi consta *Le Décor mythique de la Chartreuse de Parme: les structures figuratives du roman stendhalien*, amb la segona edició de 1971.

Posteriorment, a la dècada de 1970, sabem que van conèixer l'obra de Gilbert Durand, **Alain Verjat** (UB, 1978), **Andrés Ortiz-Osés** (Universitat de Deusto, contactes amb Eranos) i **Javier del Prado** (Madrid). Aquest darrer professor té un article molt important a l'homenatge que Georges Bertin et al., van fer a Gilbert Durand quan va morir. La recepció de Gilbert Durand a la Península Ibèrica podria ser objecte d'un altre treball de recerca molt extens.

A partir dels anys vuitanta es va anar obrint la visió espiritual i religiosa, i les editorials publiquen més i tradueixen obres cabdals.

L'any 1982 l'editorial Taurus, de Madrid, publica *Las estructuras antropológicas del imaginario*.

2000: la Generalitat de Catalunya va crear la Direcció General d'Afers Religiosos, que, juntament amb la producció editorial, reforça les línies del pensament religiós i creences humanístiques.

L'any 2000, l'editorial Planeta de Barcelona va publicar *Lo Imaginario*, traduïda per Carme València. El 2005 March Editor va publicar *La Part del Diable* de Michel Maffesoli, dins de la seva col·lecció B.R.I., també traduït per aquesta entusiasta professora durandiana.

extensa per no oblidar ningú. Volem citar, però, per la seva importància, un treball, curt i oblidat, però que ha marcat una de les línies de la dinàmica de la política bibliotecària actual. El van publicar a *Oriflama*, Jordi Permanyer i Assumpta Bailac, cap als anys setanta. El 2014, Assumpta Bailac explicava de manera oficial a la *Revista de Catalunya*, els resultats pràctics obtinguts amb les seves propostes.

Més extensa va ser la recerca històrica d'Assumpció Estivill: *Escola de Bibliotecàries : 1915-1939*, Barcelona : Diputació de Barcelona, 1992, 508 p. (Quaderns de treball; 12). Esperem que algun dia es pugui realitzar aquest corpus històric en equip, avui encara dispers als catàlegs de les biblioteques. Acabem citant:

La Generalitat de Catalunya va declarar l'any 2015, **Any de les Biblioteques**. Es va celebrar arreu del territori.

CCCB. Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. – Va programar el cicle de conferències *La Biblioteca. Imaginari i història d'una idea*.

<http://www.cccb.org/ca/activitats/fitxa/la-biblioteca-imaginari-i-historia-duna-idea/221021>

El 2015 es va celebrar el Centenari de la creació de l'Escola Superior de Bibliotecàries de la Mancomunitat de Catalunya.

<http://www.ub.edu/centenaribid/exposicio>

MODERNISME I NOUCENTISME

Els estudiosos de la cultura catalana saben que pel fet de ser una cultura mil·lenària, per qualsevol tema puntual, sempre cal tenir una àmplia perspectiva històrica retrospectiva. Aquí es impossible començar pel segle XIX com voldríem i per això, ho fem començant citant estudis sobre l'època del Modernisme i la ideologia del Noucentisme. Ens limitem a presentar els següents:

Citem aquest treball en línia al web de la Biblioteca de Catalunya on ja vam seleccionar els estudis més importants sobre el tema, i en donem uns de complementaris per a la seva actualització.

Prat Serra, Montserrat. -- *Al voltant d'Alexandre de Riquer*. -- (Conté bibliografia sobre el Modernisme i el Noucentisme). <http://www.bnc.cat/Visita-ns/Noticies/Els-textos-de-la-taula-rodona-El-simbolisme-arturic-en-el-Poema-del-bosc-d-Alexandre-de-Riquer-disponibles-en-linia>.

Citem breument també:

Murgades, Josep. -- Assaig de revisió del Noucentisme. -- *Els Marges : revista de llengua i literatura*, núm. 7 (1976), p. 35-53. <https://raco.cat/index.php/Marges/article/view/98702>.

Vélez, Pilar. -- L'interès pel Modernisme, abans i d'ençà de Jordi Castellanos i les seves contribucions des de la literatura. -- *Els Marges : revista de llengua i literatura*, núm. 117 (hivern 2019), p. 30-52. <https://raco.cat/index.php/Marges/article/view/378027>.

Vilallonga Vives, Mariàngela. -- *Noucentisme, avantguardisme i model de país : la centralitat de la cultura*. -- Barcelona : Reial Acadèmia Europea de Doctors, 2018. -- 181 p. -- (Col·lecció Reial Acadèmia Europea de Doctors - Fundació Universitaria ESERP; 81). -- (Discurs d'ingrés a l'Acadèmia; inclou la Resposta d'Àngels Calvo Torras). -- ISBN: 978-84-09-06080-1. -- En línia: <https://raed.academy/wp-content/uploads/2018/10/discurso-ingreso-RAED-Mariangela-Vilallonga-Vives.pdf>.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. – <https://www.bnc.cat>

A la seva web i catàlegs trobareu informació sobre la història d'aquesta institució centenària. Volem remarcar aquest Fons Can Travé per la seva importància simbòlica i mitològica.

Fons Can Travé. Més documentació al catàleg de la BC, en línia.

La Biblioteca de mitologia clàssica Frederic Travé : catàleg de la col·lecció bibliogràfica / textos: Vinyet Panyella ... [et al.]. -- Barcelona : Biblioteca de Catalunya, 2001. -- 457 p. En línia: <https://books.google.com.ec/books?id=YuVZnNF42o0C&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>.

Biblioteca mitològica de Frederic Travé. -- Mapes de Patrimoni cultural. <https://patrimonicultural.diba.cat/element/biblioteca-de-mitologia-classica-frederic-trave>.

Pintó, Roser. -- [Biblioteca mitològica de Frederic Travé]. *Paper pintat de Psique i Cupido*. <http://www.bnc.cat/layout/set/print/Fons-i-col·leccions/Tresors-de-la-BC/Paper-pintat-de-Psique-i-Cupido>.

EUGENI D'ORS (1881-1954)

Biografia

Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. <https://www.escriptors.cat/autors/orsed>.

Obres

La Ciencia de la cultura ; Antonio Lastra, Jaime Nubiola, eds. -- Santa Coloma de Queralt : Obrador Edèndum, S.L., 2011. -- 540 p. -- (Escriny. Tradició i Crítica). -- ISBN: 978-84-937590-9-4.

Du Baroque ; trad. Agathe Rouart Valéry. -- Paris : Gallimard, 1935. -- 252 p. -- [Reedicions actuals].

Introducción a la vida angélica : cartas a una soledad ; presentación, cronología y bibliografía: José Jiménez. -- Madrid : Tecnos, 1987. -- XXXVI, 137 p. -- (Colección Metrópolis ; 4). -- ISBN: 84-309-1360-2.

Estudis

Baró, Mònica; Mañà, Teresa. -- Eugeni d'Ors i les biblioteques : una aproximació a partir del *Glosari*. -- *BID*, Universitat de Barcelona, Facultat de Biblioteconomia i Documentació, núm 12 (juny 2004). -- ISSN: 1575-5886. -- En línia: <https://bid.ub.edu/12baro.htm>.

Bilbeny, Norbert. -- *Eugeni d'Ors i la ideologia del Noucentisme*. -- Barcelona : La Magrana, 1988. -- 226 p. -- (Els orígens).

Bilbeny, Norbert. -- *Política noucentista : de Maragall a d'Ors*. -- Catarroja : Afers, 1999. -- 155 p. -- (Els llibres del contemporani).

Cacho Viu, Vicente. -- *Revisión de Eugenio d'Ors (1902-1930)*. -- Barcelona : Edicions dels Quaderns Crema, 1997. -- 382 p. -- (La nueva caja negra).

Cerdà, Jordi. -- Eugenio d'Ors y Portugal. -- 1er Encuentro Internacional de Lusitanistas Españoles. Cáceres, 10, 11 y 12 noviembre 1999 / coord. por Juan María Carrasco González... [et al.]. -- Vol. 1, 2000, p. 525-542. -- ISBN: 84-7723-430-2.

Comas, Antoni. -- Maragall i La ben plantada. -- *Estudis romànics*, vol. 11 (1962-1967), p. 265-273. -- En línia: <https://raco.cat/index.php/Estudis/article/view/237167>.

Domínguez Michael, Christopher. -- D'Ors, el ángel barroco. -- *Letras libres*, (oct. 2002), p. 78-79. -- En línia: <https://www.letraslibres.com/mexico-espana/libros/lo-barroco-eugenio-dors>.

Eugeni d'Ors, potència i resistència / edició a cura de Xavier Pla. -- Barcelona : Generalitat de Catalunya, Institució de les Lletres Catalanes, Institut d'Estudis Catalans, 2015. -- 207 p. -- ISBN: 978-84-393-9266-8. -- (Inclou 34 textos d'autors de diferents àmbits de la cultura).

Garriga, Carles. -- El ritme, el gest i la consciència nacional. -- *Polis i nació. Política i literatura (1900-1939)*, Rosa Cabré, Montserrat Jufresa, Jordi Malé, eds. - - Barcelona : Societat Catalana d'Estudis Clàssics, IEC, 2003. -- *Ítaca Quaderns Catalans de Cultura Clàssica. Annexos, 2*. -- En línia: http://www.ub.edu/acr/wp-content/uploads/2012/09/garriga_polis.pdf.

Mañà, Teresa. -- *Les biblioteques, un projecte d'èxit? : una mirada 100 anys després*. Presentació, resum i comentaris. -- [Barcelona] : Generalitat de Catalunya [etc.], 2014. -- 36 p. -- En línia: https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/documents/biblioteques_projecte_exit.pdf.

Murgades, Josep. -- Eugeni d'Ors : *Els fenòmens de l'atenció*. -- *Els Marges : revista de llengua i literatura*, núm. 117 (hivern 2019), p. 125-127. -- En línia: <https://raco.cat/index.php/Marges/article/view/378034>.

Navarra Ordoño, Andreu. -- *La Escritura y el poder : vida y ambiciones de Eugenio d'Ors*. -- Barcelona : Tusquets Editores, 2018. -- 543 p. : il. -- (Tiempo de memoria ; 122). -- [Bibliografía important]. -- ISBN: 978-84-9066-616-6. [Aquest autor, a la p. 178, cita: "Un año antes, el día 27 de mayo de 1915, se presentó en la Asamblea de la Mancomunitat uno de sus textos más trascendentales [...] se trataba del proyecto de bibliotecas de la Mancomunitat, sin duda la pieza maestra de su Heliomaquia orsiana". -- Casualment, aquest acte del Centenari Gilbert Durand es va fer al cap de 106 anys].

Ors, Pablo Juan d'. -- La angelología de Eugenio d'Ors. Hacia una teoría de lo biográfico. -- *Diálogo filosófico*, n.º 52 (2002), p. 95-115. -- ISSN 0213-1196. [En línia]. https://www.ciudadredonda.org/admin/upload/files/1cr_t_adjuntos_30.pdf

Pla, Xavier. -- "Chassez le national... Il revient au galop." Eugenio d'Ors en las Décadas de Pontigny de 1931. Con seis cartas inéditas de Paul Desjardins y una de vuelta. -- *Rassegna iberistica*, vol. 43, no. 114 (dic. 2020), p. 397-416. -- e-ISSN: 2037-6588. En línia: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7693799&qt>.

ABADIA DE PONTIGNY. – CERISY-la-SALLE.

Jules Verne et les Sciences humaines : Colloque de Cerisy 1978 / François Raymond, Simone Vierre, dirs. -- Paris : Union Générale d'Éditions, 1979. -- (Collection 10/18). -- ISBN: 2-264-00227-1. <http://www.ccic-cerisy.asso.fr/verneTM79.html>.

S.I.E.C.L.E. : Colloque de Cerisy [2002], 100 ans de rencontres intellectuelles de Pontigny à Cerisy ; [sous la direction et introduction de François Chaubet, Edith Heurgon, Claire Paulhan] ; textes: Arlette Albert-Birot ...[et al.] . -- [Paris] : Éditions de l'IMEC, [imp. Conde-sur-Noireau : Muriel Vandenter, ed.], 2005. -- 539 p. -- (Collection Inventaires, Paris, 2002). -- ISBN: 2-908295-75-X. -- (Colloque organisé à l'occasion du cinquantenaire du Centre culturel international de Cerisy-la-Salle (Manche), 2002. -- SIECLE. -- Sociabilités Intellectuelles Echanges Coopération Lieux Extensions. -- IMEC, Institut mémoires de l'édition contemporaine).

De Pontigny à Cerisy : Des lieux pour "penser ensemble" : Colloque de Cerisy / coordonné par Sylvain Allemand, Édith Heurgon, Claire Paulhan. -- Paris : Hermann, 2011. -- 568 p. -- (Actes du Colloque Pontigny, Cerisy (1910-2010), un siècle de rencontres au service de la pensée, organisé pour le centenaire de la création des décades de Pontigny..., août 2010). ISBN: 978-2-7056-8129-6.

CERCLE ERANOS

Anthropos : revista de documentación científica de la cultura. -- El Círculo de Eranos. 1, Una hermenéutica simbólica del sentido. -- 2, Una interpretación evaluativa de nuestra cultura. Análisis y lectura del almacén simbólico de Eranos (suplemento). -- Barcelona : Anthropos, 1994. -- 2 vols. <https://www.anthropos-editorial.com/DETALLE/EL-CIRCULO-DE-ERANOS.-UNA-HERMENEUTICA-SIMBOLICA-DEL-SENTIDO-RA153>

Nante, Bernardo. -- El Círculo Eranos. -- *El Hilo de Ariadna*. Núm. 3 (2007), p. 23-25. -- Buenos Aires, Ed. El Hilo de Ariadna-Malba-Fundación Costantini. <https://www.scribd.com/document/481817895/Nante-B-El-Circulo-Eranos>.

Coulon, Eric. -- De quelques expériences collectives d'étude et d'échange : intellectuelles, métaphysique et spirituelles au XXe siècle. -- *Rencontres Raymond Abellio (8es: 2011: Seix)*. *Communications*. -- 8 p. -- En línea: <http://rencontres-abellio.net/Archive/2011>.

GILBERT DURAND

Biografia. -- Web de l'Association des Amis de Gilbert Durand

Mort de Gilbert Durand : antropòleg de l'Imaginari / Alain Verjat, Sadurní Girona, Blog. <https://sgironaroiq.wordpress.com/2012/12/13/mort-de-gilbert-durand-antropoleg-de-limaginari/amp/>.

Obres

[Bibliografia completa]. -- *Champs de l'Imaginaire* / Danielle Chauvin, ed. -- Grenoble : UGA, 2018. -- [També a la web de l'AAGD]. <https://books.openedition.org/ugaeditions/5190>.

Beaux-arts et archétypes : la religion de l'art. -- Paris : Presses Universitaires de France, 1989. -- 287 p.

La crisis espiritual en Occidente : las conferencias de Eranos ; edición y traducción de Alain Verjat. -- Madrid : Ediciones Siruela, 2011. -- 406 p. -- (El Árbol del Paraíso ; 72). -- ISBN: 978-84-9841-623-7.

"*Mitolusismos*" de Lima de Freitas / texto de Gilbert Durand. -- Lisboa : Perspectivas & Realidades ; Guimaraes : Galeria Gide, 1987. -- 143 p. il.

Mitos y sociedades. Introducción a la mitología ; traducción de Sylvie Nante. -- Buenos Aires : Editorial Biblos, 2003. -- 192 p. -- (Daimon). -- ISBN: 950-786-393-1. -- [Título original : *Introduction à la mythologie. Mythes et sociétés*. -- Paris : Albin Michel, 1996].

Le Mythe et le mythique : Colloque de Cerisy / avant propos: Gilbert Durand, Simone Vierre. -- Paris : Albin Michel 1987. -- 224 p. (Cahiers de l'Hermetisme).

Portugal : Tesouro Oculto da Europa / Participação especial : Lima de Freitas ; prefácio de Paulo Alexandre Louçao ; trad. Cristina Proença, 2008. -- Lisboa : Ésquilo. -- 272 p. -- ISBN: 978-989-8092-31-1.

La Reconquête de l'Imaginal. -- *Cahiers de l'Herne. Henry Corbin* / Christian Jambet, dir. -- Paris : Éditions de l'Herne, 1981. -- P. 266-273.

Structures : Eranos ; préface de Michel Maffesoli. -- Paris : Table ronde, cop. 2003. -- 347 p. -- ISBN: 2-7103-2595-0.

Les Structures anthropologiques de l'Imaginaire. -- Grenoble : Université de Grenoble, Fac. des Lettres : Presses Universitaires de France, 1960. -- [Reeditions actuals, pròleg de Jean-Jacques Wunenburger]. -- [Edicions en castellà, Madrid, Taurus, 1982 ; Fondo de Cultura Económica, 2005]. <https://amisgilbertdurand.com/nouvelle-edition-des-structures-anthropologiques-de-limaginaire/>.

Estudis

Exposició bibliogràfica. -- Prat Serra, Montserrat, comissària. Exposició: *Del Caos al microcosmos : Gilbert Durand, Marius Schneider, Juan-Eduardo Cirlot*. - Barcelona, Fòrum de les Cultures, 2004. -- Biblioteca de Catalunya ; U.B. <http://www.bnc.cat/Visita-ns/Exposicions/Del-Caos-al-microcosmos-Simbologia-Mitologia-Tradicio-i-Imaginari>.

Alleau, René. -- *La science des symboles : contribution à l'étude des principes et des méthodes de la symbolique générale*. -- Paris : Payot, 1982. -- 292 p. (Bibliothèque scientifique).

Barros, Ana Taís Martins Portanova. -- Le montagnard qui a défié la rive gauche de la Seine. -- *Sociétés*, 2014/1 (nº 123) p. 91-100. <https://www.cairn.info/revue-societes-2014-1-page-91.htm>.

Bonardel, Françoise; Vermorel, Henri. Hommages à Gilbert Durand. Une transmission réparatrice. Hommage. -- *Revue de Psychologie Analytique*, 2013/2 (nº 2), p. 143-153. <https://www.cairn.info/revue-de-psychologie-analytique-2013-2-page-143.htm>.

Carreira López, Maria. -- *Esquemas míticos na narrativa curta de Xosé Luís Méndez Ferrín. A pegada de Hermes a través do macrotexto*. -- Tesi doctoral dirigida per María Xesús Lama. -- Universitat de Barcelona, Dep. Estudis Gallecs i Portuguesos. Lectura 26 setembre 2017. -- [En línia]. [També resum en premsa, a Portugal].

Cirlot, Juan-Eduardo. -- *Significación de la pintura de Tapies*. -- Barcelona : Seix Barral, 1962. -- 123 p. : il. -- (Biblioteca Breve). -- [Conté diverses cites sobre la primera edició de 1960 de *Les structures anthropologiques de l'Imaginaire* de Gilbert Durand, referents a les imatges, l'espai i el doble. De moment, és la primera data que tenim de la seva recepció a Catalunya].

Col·loqui....-- *Actes del Col·loqui Internacional sobre els Valors heurístics de la Figura mítica de Hermes* : Universitat de Barcelona Departament de Filologia Francesa i Provençal, Barcelona, 21-22 de març de 1985 / Grup de Recerca de l'Imaginari i Mitocrítica, G.R.I.M. --- Barcelona : Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, Departament de Filologia Francesa i Provençal, DL 1986. -- 344 p. -- (Mythos).

Costa-Gramunt, Teresa. -- Per què llegir Durand. -- *El vel d'Harmonia*, dijous, 27 de maig de 2021. -- En línia: <https://elveldharmonia.blogspot.com/2021/05/per-que-llegir-gilbert-durand.html>.

*Gilbert Durand : de l'enracinement au rayonnement / textes réunis par Arlette Chemain-Degrange, Pascal Bouvier. -- Chambéry : Université de Savoie Mont-blanc, Laboratoire LLSETI ; AAGD, 2015. -- 370 p.: il. -- (Écriture et représentation). -- [Conté: *Savoir diré non* / Gilbert Durand, p. 29-50].*

Gutiérrez, F.; Bertin, Georges. dirs. -- Actualité de la mythocritique : hommage à Gilbert Durand. -- *Esprit critique*, vol. 20 n° 20/01 (Hiver 2014). -- (Dossier réalisé en partenariat avec l'AAGD). [Esprit critique, vol. 20, n°20, 2014. https://espritcritique.hypotheses.org/233.](https://espritcritique.hypotheses.org/233)

Gutiérrez, F. -- La mitocrítica de Gilbert Durand : teoría fundadora y recorridos metodológicos. -- *Thélème*, Vol. 27, (2012), p. 175-189. -- En línia: [https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE%7CA383855893&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=19898193&p=IFME&sw=w&user-GroupName=anon%7Ed082cea8.](https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE%7CA383855893&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=19898193&p=IFME&sw=w&user-GroupName=anon%7Ed082cea8)

Hermeneus. Revista de Traducción e Interpretación. Dir. Juan Miguel Zaran-dona. -- Universidad de Valladolid-Soria. -- Vol. 20 (2018), 21 (2019). -- [En línia]. -- [Ressenya al blog ImagBRI, 25 desembre 2019. Brocéliande. Dossier acumu-latiu. Traduccions (Gilbert Durand, Philippe Walter, Louis Aragon); articles i res-senyas, per Chaoying Durand Sun, Alain Verjat, Pere Solà Solé, Maria Carreira, Ch. Rabiet, Emili Gil, Montserrat Prat]. -- B.R.I., (Barcelona, Recerca de l'Imagi-nari). -- (Aquest blog conté informacions sobre l'obra de Gilbert Durand, els seus equips, l'Imaginari universal, i molts enllaços sobre el tema: imagBRI Barcelona). En línia: [http://imagbri.blogspot.com/2019/12/broceliande-apunts-de-nadal-2019.html?m=1.](http://imagbri.blogspot.com/2019/12/broceliande-apunts-de-nadal-2019.html?m=1)

Parra, Jaime D. -- *Claves de Simbología. Las figuras esenciales de las ciencias de los símbolos y su relación con la cultura hispánica* ; prólogo de Andrés Ortiz-Osés. -- Barcelona : Fragmenta, 2018. -- 243 p. -- (Fragmentos ; 47). -- ISBN: 978-84-15518-85-3.

Pego Puigbó, Armando. -- Gilbert Durand. La crisis espiritual de Occidente. (Las conferencias de Eranos). -- *Comprendre. Revista catalana de filosofia*, vol. 15, núm. 1 (juny 2013), p. 121-126. -- (Ressenya). -- En línia: [https://www.academia.edu/30497235/Gilbert_Durand_La_crisis_espiritual_en_Occidente_Las_conferencias_de_Eranos_Comprendre_Revista_catalana_de_filosofia_15_1_2013_121-126.](https://www.academia.edu/30497235/Gilbert_Durand_La_crisis_espiritual_en_Occidente_Las_conferencias_de_Eranos_Comprendre_Revista_catalana_de_filosofia_15_1_2013_121-126)

Verjat, Alain; Costa-Gramunt, Teresa. -- *Imaginari i simbologia de l'ART.* Taula rodona. 20 de maig de 2015. Biblioteca de Catalunya. Activitats. En línia: [http://www.bnc.cat/Visita-ns/Activitats/Taula-rodona.-Imaginari-i-simbologia-de-l-art.](http://www.bnc.cat/Visita-ns/Activitats/Taula-rodona.-Imaginari-i-simbologia-de-l-art)
